

Pirkanmaan ilmastotiekartan yhteistyöryhmän kokous

Aika: 28.10.2024 klo 12–14

Paikka: Roine ja Microsoft Teams

Osallistujat: Jari Kolehmainen, Oona Lintunen, Laura Saikku, Meri Leino, Soili Ingelin, Jenni Pöllänen, Eero Purontaus, Ossi Kekki, Visa Merikoski, Anna Löhönen, Suvi Holm, Pauli Kuosmanen, Terhi Törmä, Arja Pihlaja, Kari Kankaala, Peer Haataja

Yhteenveto kokouksesta

Kokouksen avaus: Strategiajohtaja Jari Kolehmainen, Pirkanmaan liitto

Jari Kolehmainen avasi kokouksen klo 12.02. Pirkanmaan ELY-keskuksessa kolme viikkoa sitten aloittanut alueellinen ilmastoasiantuntija Meri Leino esittäytyi. Osallistujien kesken käytiin esittelymiskierros, jossa jokainen kertoi miten omassa työssään edistää ilmastotyötä.

Kuntien ja alueiden ilmastotyö vauhdittaa kansallisia ilmastotavoitteita: Ryhmäpäällikkö, Canemure -hankkeen vetäjä Laura Saikku, SYKE

Laura Saikku esitteli kansallisessa Canemure -hankkeessa tehtyjä toimia ja hankkeessa syntyneitä tuloksia. Canemure -hankkeeseen osallistui seitsemän maakuntaa ja laaja verkosto erilaisia toimijoita, kuten kuntia ja korkeakouluja. Hanke toteutettiin vuosien 2018–2024 aikana ja sen kokonaisbudjetti oli 15,3 miljoonaa euroa. Syke on hankkeen aikana tuottanut kunnille ja alueille päästölaskentaa ja ilmastoindikaattoreita. Laura kertoi velvollisuuden laskea päästötietoja jatkossakin jäävän Sykelle huolimatta siitä, että nykyinen hallitus kaatoi ilmastolain ja leikkasi päästölaskennan budjetin. Velvollisuus ylläpitää päästöpalvelua tarkoittaa myös skenaariotyökalun ylläpitämistä.

Syke on luonut Canemure -hankkeen aikana vapaasti käytettävän päästöjen skenaariotyökalun lisäksi lukuisia laskureita, kuten ravintolan ruokien hiilijalanjälkilaskurin ja laskurin puunkorjuun ilmastovaikutusten arviointiin. Hankkeessa on tehty myös paljon tutkimusta, koottu hyviä käytäntöjä sekä pidetty Hiilineutraali webinaareja. Webinaarit saavat jatkoa ACE-hankkeessa.

Canemure on mahdollistanut kokonaisvaltaisen otteen maakuntien ilmastotyöhön kuuden vuoden ajan ja tutkimuksista on käynyt ilmi, että hinku verkostoon kuuluminen on nopeuttanut jäsenkuntien päästöjen vähentämistä. Canemuren ansiosta on myös saatu maakuuntiin uusia ilmastotyöhön liittyviä hankkeita yli 30 miljoonalla eurolla.

LIFE17 IPC/FI/000002 LIFE-IP CANEMURE-FINLAND This project has been carried out with the financial contribution of the LIFE Programme of the European Union. The content reflects only the CANEMURE project's view, and the CINEA/Commission is not responsible for any use that may be made of the information it contains.

Hanketyön onnistumisen avaimia ovat olleet hankkeen pitkä kesto, riittävät resurssit, projektin sitominen muuhun organisaation tekemiseen, olemassa olevan kansallisen lainsäädännön ja toteuttavan tahon strateginen tuki toimille sekä yhteistyö ja verkostoituminen organisaation sisällä sekä muiden sidosryhmien suuntaan. Vaikuttavuutta Canemure -hankkeessa on saatu toimia monistamalla.

Nostoja keskustelusta:

- **Huoli viljelytekniesten keinojen ja peltojen hiilen sidonnan huomioimisesta hiililaskennassa.** Laura kommentoi tähän liittyen, että Syken skenaariotyökaluun on tuotu joitain sidonnan positiivisia vaikutuksia huomioitaviksi, vaikkakin kotieläinten määrä heilauttaa edelleen merkittävimmin maatalouden päästöjä skenaarioissa.
- **Keskusteltiin syyllistämisen ja syyttämisen problematiikasta.** Pahimmillaan kunta irtautuu kokonaan hinkusta kuten Parkanolla kävi.
- **Kulutusperusteisen laskennan huomioimista päästölaskennassa pidettiin hyvänä,** etteivät esim. ruokaan liittyvät päästöt näy vain maatalouskunnissa.
- **Terveisiä maakuntaliittoon:**
- ”Maakuntaohjelmassa on nähty kompensatio hyvänä asiana, toivottavasti tämä säilyy, että esim. hiilensidonnan kaupallistamista voidaan edistää.”
- ”Maakunnan pitäisi siirtää katsettaan enemmän kaupunkialueilta myös reuna-alueille, koska niillä on eri ilmastotyössä eri haasteet.
- **Jatkuvuus eri hankkeiden välillä nähdään tärkeänä,** jotta hankkeiden tulokset ja esim. maakunnissa esitetyt huolet ja jatkoehdotukset eivät unohdu vaan välittyisivät seuraavien hankkeiden ydinkysymyksiin (viitauksena ACE-hankkeeseen).
- **Harmiteltiin ilmastolain kaatumista,** koska kuntakohtaiset ilmastosuunnitelmat olisivat hahmottaneet kuntien erilaiset tarpeet ja heikkoudet.
- **Kuntien resurssit ovat tiukat,** joten omia avauksia ilmastotyöhön liittyen on vaikea tehdä. **Canemuren suurin hyöty onkin ollut konkreettisesti avun tarjoamisessa esim. hankerahoituksen hakemisessa sparrauksessa.** Tiekarttoihin viedään usein asioita, joita kunnat muutenkin tekisivät. **Kunnat tarvitsevat ohjausta (esim. lainsäädäntöä) ja rahoitusta.** Tietoa mistä hakea rahoitusta ja kenen kanssa tehdä yhteistyötä.

Keskustelua ilmastotyön jatkosta Pirkanmaalla

Viimeisen yhteistyöryhmän tapaamisen vuoksi kokouksen loppu aika omistettiin keskustelulle ilmastotyön ja yhteistyön jatkosta. Lisäksi Oona Lintunen Pirkanmaan liitosta esitteli lyhyesti Canemure -hankkeessa juuri valmistuvaa selvitystä teknisten hiilinielujen, hiiltä sitovien tuotteiden ja paikallisen päästökompensaation potentiaalista Pirkanmaalla. Selvitys julkaistaan loppuviikosta.

Nostoja keskustelusta:

- Hiilineutraaliustavoite tulee pian. Hiilineutraalisuuden määritelmän pitää olla selkeä ja eri toimijoiden motivaation säilyttäminen pitää varmistaa. Kansallinen tavoite vuonna 2035 on, että päästöt ovat samankokoiset kuin nielut.
- **On alettava jo miettimään vuotta 2030 seuraavien tavoitteiden muotoilua** ja varmistettava niihin sitoutuminen.
- **Pienet yritykset kaipaavat lisätietoa siitä, mitä uudet lait tulevat vaatimaan yrityksiltä kestävyteen liittyen.** Esimerkiksi ilmaisille webinaareille olisi kysyntää, sillä mikroyrittäjillä ei ole varaa palkata konsultteja avukseen.
- Vaikka pieniltä yrityksiltä ei vaadita vielä kaikkea mitä suuremmilta vaaditaan, vaatimukset valuvat jo pienyrittäjille, koska ne ovat suurten yritysten alihankkijoita. Tieto ei kuitenkaan kulje hyvin tässä ketjussa, jollei jokin laki sitä vaadi.
- Kuka tällaisia webinaareja järjestäisi? Mihin tiedot koottaisiin? Muitakin ilmastotyöhön liittyviä tietoja olisi hyvä koota yli hankerajojen ja keskittää jonnekin. Tämä yhtenä toiveena maakuntaliitolle.
- ACE-hankkeessa aloittaa täysipäiväinen yritysten koulutusta tekevä henkilö seuraavaksi kolmeksi vuodeksi (liittyen ACE-hankkeen teemoihin). Tästä voisi olla apua joillekin pienyrityksille.

Tämän ryhmän jatko?

- **Tausta: Tämä on ollut johtajatasoinen yhteistyöryhmä**, jotta tieto kulkee ja asioita voidaan laittaa toimeen tehokkaasti. Ilmastofoorumi on asiantuntija foorumi, kun taas Ympäristö- ja ilmastojaosto on poliittinen/asiantuntija ryhmä.
- Pohdittiin, pitäisikö seuraavan johtajatasoisen ryhmän erikoistua johonkin (useampi pienempi ryhmä) vai pysyä yleisellä tasolla, jossa tuodaan monia erilaisia organisaatioita yhteen. → Mikä on ryhmän tavoite?
- Olisiko ryhmä suljettu vai pitäisikö kehittää esim. talousfoorumin suuntaan? Mistä resurssit isojen keskustelutapahtumien järjestämiseen, jos sellaisia tavoitellaan?
- Kuka olisi jatkossa korvaavan ryhmän koollekutsuja ja tapaamisten sisältöjen suunnittelija? **Tiedon äärellä tapaaminen koetaan luontevimmaksi.**
- Yritysten näkökulmasta toimialakohtaiset yhteistyökeskustelut ovat paras vaihtoehto. Toisaalta vaatimus siitä, ettei saa tehdä merkittävää haittaa ilmastoon liittyen edellyttää kokonaisvaltaista kehittämistä. **Moni näkee arvoa siinä, että alueen toimijoilla on yhteinen käsitys tilannekuvasta.** Absoluuttista tietoa ei välttämättä ole.
- Kunnat ovat monessa mukana, joten moniaiheisuus on heille hyödyllistä. Toisaalta nykyistä ryhmää konkreettisempi asioiden käsittelytaso palvelisi heitä parhaiten.
- Mitä nykyiset yhteistyöryhmät eivät kata? Mikä ei edisty muilla foorumeilla?

- Ehdotettiin kyselyn tekemistä eri toimijoiden näkemyksistä ja yhteistyötarpeista.
- Kaikki mielipiteen esittäneet osoittivat kiinnostusta yhteistyön jatkamista kohtaan jossain muodossa ja jollain säännöllisyyden tasolla.
- Opiskelijaedustajat ovat kokeneet tästä yhteistyöryhmästä olleen konkreettista hyötyä. Opiskelijoita voisi myös ottaa jatkossa enemmän mukaan, esim. kehittää kanava, jossa yritykset ja opiskelijat voisivat kohdata tarpeellisten opinnäytetyöideoiden äärellä liittyen ilmastotyöhön (esim. uudet teknologiat, maaperään hiililaskenta). Ilmastoakatemia voisi olla avoin myös opiskelijoille.

Yhteenvedo keskustelusta

Ryhmä ei saavuttanut vielä yhteisymmärrystä jatkosta, mutta sitä kohtaan ilmaistiin paljon mielenkiintoa. Pirkanmaan liitto ja ELY-keskus keskustelevat lähitulevaisuudessa ryhmän jonkinlaisen ylläpitämisen mahdollisuudesta.

Kokous päättyi klo 14.00

LIFE17 IPC/FI/000002 LIFE-IP CANEMURE-FINLAND This project has been carried out with the financial contribution of the LIFE Programme of the European Union. The content reflects only the CANEMURE project's view, and the CINEA/Commission is not responsible for any use that may be made of the information it contains.